

Előfizetési árak:

Egész évre 10.— Ft
Félévre 5.—
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.—
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden-
nap, vasárnap kivé-
telével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és

kiadóhivatal:

Főpiacz, a város-
házzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos petű
sorokint 5 krajával
számítatnak.

A világ gazdái.

(N—t.) Bármennyire eltérők legyenek is a nézetek a nemzetközi színezettel összegyűlt véleményező testületek tanácskozásainak gyakorlati értékéről, az iránt bizvást létrejöhet a gondolatok egyezsége, hogy a közös érdekű kérdések közös megbeszélése alkalmas mód a különféle nemzetek észjárásának, érületének összehangolására.

Minden olyan államot, a mely, ha nem is főként, de mégis jelentékeny mérvben foglalkozik a földműveléssel, közös veszedelemmel fenyeget, sőt már évek óta érzékenyen mutatózó károkkal sújt az egész világra kiterjedő mezőgazdasági válság.

Ezen sajnosan aktuális kérdés s a hozzá tartozó fontos viszonyok megvitatására keresve sem lehetett volna alkalmasabb helyet találni, mint épen az ezeréves állami létét ünneplő Magyarországot.

Magyarország nem csak azon réven megfelelő talaja a világ gazdái tanácskozásainak, mert elsőrangú földművelő állam, a világpiacznak becses és jelentékeny tényezője, hanem azért is, mert nálunk fokozott kihatása van minden mezőgazdasági meg-rázkódtatásnak, még nem rendel-

keztén olyatén kifejlett iparral és kereskedelemmel, mely az őstermésbeli effektív károsodást a maga fokozott eredményeivel pótolni, kiegyenlíteni képes volna.

Könnyen érthető ennél fogva az a széleskörű érdeklődés, a mivel az egész magyar közvélemény kíséri s az a kitüntető gond és figyelem, a mivel maga a magyar kormány istápolja, gyámolítja és a vélemény szabadság legcesekélyebb sérelme nélkül irányítja a nemzetközi gazdakongresszus tárgyalásait.

Az a, méltán lelkesült és osztatlan tetszéssel fogadott, valóban nagyszabású, teljes államférfiúi áttekintésről, tüzetes szakavatottságról tanuskodó beszéd, melylyel ma Darányi Ignác földművelési miniszter a nemzetközi gazdakongresszus üléseit megnyitotta, oly magas színvonalon, egyenes, tárgyilagos mederben indította meg a sokféle tárgyú és jellegű vitatkozást, hogy a sikernek alig is kell egyéb biztosítékát óhajtanunk, minthogy a folytatás mindenben méltó maradjon a derék kezdethez.

A miniszter beszéde számot vetett a kongresszus nemzetközi jellegével s általános, magas szempontokból taglalta a mezőgazdasági válság okait, jelenségeit, ter-

mészeten szerves kapcsolatban a magunk specziális ágrár-bajaival.

Alapvonásaikra nézve ezek a bajok világszerte egyforma jelleműek. A rengeteg árhanyatlás, melyet csak részben indokol a termelésnek rohamos fokozódása, ezzel szemben Európa jóformán tehetetlenül áll, mivel pillanatig sem versenyképes a földművelés szinte határtalan kiterjesztése terén, akár a földmennyiséget, akár a termelési föltételek jutányosságát tekintve.

Ugy tetszik, kétségbeesett önvédelmi küzdelem az a föladat, mely ezen legfőbb bajjal szemben az európai agrikulturn államokra hárul.

A védvamoskodás kölcsönös érdek-protekezióra szánt szövetekezés már eleve elégtelen és hatástalan fegyvernek mutatkozik.

Magyarországon még a mezőgazdaságnak intenzív irányban leendő átalakítása, fejlesztése kecsesget valamelyes, talán kevésbé mulékony sikerrel.

Kiszámíthatatlanok a legtermészesebb őstermelés egyre nyomasztóbb, egyetemesebb váltságának következményei, kihatásai a közgazdasági élet többi ágaira nézve.

Nagyon kétes és viszonylagos értékű vigasztalás az, hogy a földművelés hanyatlása az embe-

T Á R G Z A.

A dalmata.

(Folytatás.)

— Egyszer levettem a frakkot s visszatértem őseim kopár hegyei közé. Most látom, — későn látom, hogy kár volt onnan kimozdulni.

Vilma öntudatlanul kérdezte:

— Kár volt? Miért?

A dalmata közel lépett a leányhoz. Egészen közel s kezét gyöngéden, bizonyos atyai mozdulattal tette vállára miközben szenvedélyes, fojtott hangon felelt.

— Ez a kérdés elmaradhatott volna, Vilma. Ha nem kérdez, örökre az én titkom marad az átalakulás, a mi most felzavarta véretem. Mi keletiek úgy is nehezen értünk érzéseink elburkolásához. Elmondom és a mit mondok, az már a maga titka is.

Arca lángolt és valahogyan érezte is hogy igaz, őszinte minden szava. A léha tempó, a mihez fogott, elmúlt és valami véghetetlenül égető, fájdalmas hangulat nehezdedik mellére. Ez a kis, remegő leány, kinek kék szeme fátyolozott, nedves fényben ragyog; a tavaszi est bűbajos szépsége; a halk zsongás, a mi Isten

tudja honnan jön, a tearózsa és a szőkésbarna haj összevegyülő finom illata és valami varázs, a mi a halkan csengő, könnyen folyó szavakká változik ajkán. Tudta, hogy ő az erős és a leány törékeny, gyenge jóság, de mintha erejének tudata elszibbasztaná és mintha le kellene hajtani a fejét a leány reszkető, puha kezéhez.

— Tisztában vagyok veled, hogy köztünk örvény van. Sötét, széles örvény és szinte kedvem volna átúszni, ha nem állna a tulsó parton egy boldog ember a maga oldalán.

— Dragulits!

— Igen, egy boldog ember. Ha az nem volna ott, talán boldog lehetnék, így vége mindennek. Holnap visszamegyek hegyeim közé s megpróbálom végigaludni az életet. Akarja?

Ha akarja-e? Mintha ő tudná, mit akar? Egy boldog emberről beszél, a ki — úgy tetszik — kicsiny és igénytelen, mint egy törpe bokor a magas tölgy árnyékában. És itt előtte egy hatalmas, igazi férfi, — az erős kéz ránehezedik vállára és az erős kéz és egész alak belső hatalmas indulattól remeg. Nem akart, nem mert felelni. Valami önkéntelen esüggedés tartotta vissza az ajkára toluoló érgedést és csak azzal volt tisztában, hogy innen el kell távoznia. Nem mert felnézni a dalmatára, újra csak megakadt

a szeme a fonyadt szirmokon s halkán, szaggatottan ejtette ki a azavakat:

— Nem tudom, mit akarok, ne is kérdezz. Most nem tudnék felelni; meajünk vissza.

— Csak ennyi?

Tompán tette hozzá:

— Épen elég. El fogja felejteni ezt a napot és nem is marad utána semmi. Még egy rózsá sem, még egy szírom sem.

A leány bánatosan rázta fejét.

— Ne mondja ezt. Vagy igen, adja nekem, adja ide ezt a kököresint. Elfogom tenni.

— El fogja tenni? Jó!

Kihuzta övéből a fonyadt virágot s oda nyújtotta a leálynak. Vilma össze-rezzen s esodálkozva emelte rá szemét. Az erős kéz hideg volt és merev, az arca is olyan volt s amint ujjai közt tartotta a kököresint, újra hallotta most már nyugodt, szinte komor hangját.

— Egy ilyen óra megér egy hervadt virágot. Diákszokás, de néha kellemes. Kedvem volna megpróbálni a maga rózsájával.

— A rózsával?

A dalmát gunyosan mosolygott az ijedt vonáson, a mi hirtelen átfutott a leány izgatott, halavány arcán.

— Sejttem, hogy kedves emlék, hát ne is bántsa. Én majd csak meg leszek

reket más foglalkozások gyakorlására, magasabb ipari tevékenységre kényszeríti.

Uj kenyérkereseteket pláne a lakosság oly rengeteg tömegére kiterjedőleg nem lehet uno ietu, hatalom szóval teremteni.

Természetes, lassu és fokozatos fejlődés eredménye a föllendült ipar és kereskedelem s ez a proceszus nélkülözhetetlen alapfeltétel gyanánt megkivánja a közvetlen kenyéradó őstermelés nyugodt, békés, állandó virágzását.

Kitűnő nyomatékkal hangsúlyozta Darányi miniszter a mezőgazdasági veszedelmek társadalmi hatását, mely Európa minden kormányának, minden komoly, tiszta ítéletű politikusnak sok és őszinte aggodalomra szolgáltat okot.

A mezőgazdasági válságnak, különösen az árhanyatlásnak a valuta-szabályozással való konnexiója szintén egyik kimagasló mozzanatát képezi a nemzetközi gazda-kongresszus ügyrendjének.

Azon szilárd meggyőződésben vagyunk, hogy a valuta-rendezésnek épen azon módszere, melyet az osztrák-magyar monarchia választott s mindkét állam törvényhozása megállapított, a legtávolabbi összefüggésben sem áll a buzaárak alakulásával: mindazonáltal az ezen téma fölött megeredő nagyérdékű vitatkozás sok becses tanulságot fog remélhetőleg fölvetni épen a valuta-rendezés szempontjából.

Teljes mértékben méltányoljuk a ma megnyílt nemzetközi gazdakongresszus jelentőségét s hazafias örömről fejezzük ki a fölött, hogy a művelt világ gazdaközönségének oly illusztris, nagy

tekintélyű képviselete gyülekezett össze nálunk: hogy nagyfontosságú, az összes civilizált nemzeteket közvetlenül érdeklő tanácskozásával hozzájáruljon ezer éves nemzeti ünnepünk fényének emeléséhez.

— **Belföldi hírek.** (A képviselőház feloszlata.) Bánffy Dezső báró miniszterelnök bécsi utjáról tegnap visszaérkezett. Egész sora indult meg a kombinációknak. Az általános hangulat az, hogy a képviselőházat feloszlatták s hogy erre az elhatározásra Apponyi Albert gróf legutóbbi beszéde döntő elhatározással birt. A Vaskapu és a vámháztéri hid ünnepe után október negyedikén vagy ötödikén feloszlatták a Házat s már november elején megtartják az új választásokat is. A kombinációknak van valószínűségük, ámátor a költségvetés gyors bizottsági tárgyalása arra vall, hogy a költségvetést a jelen Ház készül tárgyalni. A „Fremdenblatt” a képviselőház feloszlatajának kombinációját megerősíti. Ugron Gábor nyílt levélben hívja fel híveit, hogy november elejére az új választásokra készüljenek.

— **Külföldi hírek.** (A keleti zavarok.) A Yildiz-kioszk előtti téren tegnap katonai lázadás tört ki, óriási néptömeg tolongott az utcákon, a kikben megvolt a hajlandóság, hogy a lázongó katonákkal szövetkezve, újabb vérengzéseket okozzanak. Maga a hadügyminiszter sietett a palotákhoz a lázadó katonák lesendesítésére, de semmikép sem juthatott a palotába, hogy onnan segítséget hozzon. Végre is a katonai iskolák növendékeit kellett a lázadó katonák ellen síkra állítani és a hadügyminiszter félórát tartó veres harc után végre behatolhatott a palotába. A vérengzésnek kétszáz katoná esett áldozatul, köztük nagyon sok hadapród. Az összes hatalmak Konstantinápoly konzuljai felhívást intéztek illető honfitársaikhoz, hogy házaikat a legközelebbi napokban ne hagyják el. Az összes üzletek zárva vannak és európai ember nem mer egyáltalában az utcára kimenni, valamennyi meesetben tegnap

magam is valahogy. Nálam jel nélkül is megmarad az emlék.

Mikor elhallgatott, kis, puha, meleg kéz simult az övébe s a rózsá hideg szirmait érezték ujjai. Megszorította a kis kezét s ajkához emelve megcsókolta a rózsával együtt. A lány arcát elfutotta az égő pirosság s előre sietve fátyolozott hangon szólt hátra:

— Jöjjön, feltűnhetett elmaradásunk. Fel is tűnt. Nevüket hallották kiáltozni s egy bokor mellől a szolgabíró magas, kutató alakja lépett elő. Kissé izgatottan mérte végig a szemközt jövő párt embert, azután enyelegve szólt hozzájuk:

— Siessenek, az Istenért. Deésy megjött és a hajó nemsokára indul. Nagyon eldiskuráltak.

— Igen, — mondta Milán és hangja ép olyan hideg, kimért, közömbös volt, mint egyébként, — a török és európai szokások közti különbséget magyarázgatam a kisasszonynak.

— Erdekes lehetett.

— Az volt.

Megpillantotta a rózsát a dalmata ujjai közt s megcsóválva fejét, bizonyos bámulattal szemlélte a nyugodt, magas alakot, a melyen nines már semmi a régi blazirt nyegleségből és nem tudta elgondolni, mi történhetett e két hallgatónak, szinte lemondó komolysággal lépegető ember közt. A mit gondolt, nevetség-

nek tűnt fel. Vajjon a dalmata is megbolondult volna?

Gaal Vilma fel nem tekintett a földről. Igyekezett nyugodt lenni és csak vélegénye említésére rezgett össze. Ugy érezte, hogy most nem tudna derült boldogsággal szemközt nézni vele és mintha soha el nem követett sötét bűn szoritaná össze szívét. A mint kiérték a tisztásra, az asszonyok már utra készen álltak s Deésy az egyik szőke bajuszu gavallér nagyhangú beszédére figyelt. A gavallér a Vilmaék láttára hirtelen elhallgatott s Deésy fürkészve mérte végig a dalmatát. Észrevette a rózsát s ajkát összeszorítva halványan bámult maga elé. Látszott rajta, hogy tudomást nyert a dalmát kérdéséről s a keserű valóság lesujtotta. Hirtelen nem is jutott eszébe semmi. Hidegen köszönt menyasszonynak, kirívó, sértő hidegséggel, hogy az asszonyok összenéztek, majd néhány szót sugott a szolgabíró fülébe.

A szolgabíró zavartan rágesálya bajuszát.

— Tréfa, ne adj rá semmit, Milánnal nem könnyű beszélni.

— Velem sem.

A dalmatához lépett s bemutatatta magát. Dragulits hidegen bólintott.

— Orvendek.

(Vége köv.)

hirdették ki a szultán felhívását, a melyben a lakosságot nyugalomra inti és különösen hangsúlyozza, hogy a keletkező zavargásokat az attól való tartózkodással ellensúlyozzák. Az izgatottság az egész városban tetőpontra hágott, a törökök haragja és gyűlölete most már nemcsak az örmények, hanem az összes keresztények ellen fordul és minden pillanatban oly vérengzéstől lehet tartani, a mely az e hó elején történeteket messze tulszárnyalja.

Kongresszusok Budapesten.

VII. nemzetközi békekongresszus.

Majdnem háboru lett tegnap a békéből. Már t. i. az új városháza dísztermében, a hol a kongresszus üléseit tartja. Oly hévvel tették meg az egyes felszólamlók javaslataikat és oly szenvedélyvel támadták azokat az ellenkező nézetben levők, hogy az elnöki eszengetyűnek kellett a vitatkozókat arra intenie, hogy hát ez nem háborukongresszus.

Két rendkívül érdekes mozzanata volt a mai ülésnek. Az egyik az ember szeretet, az emberiség nagyobb dicsőségére, — a másik inkább a lelkiismereti kérdéskörből folyt.

Capper James, az ősz szakállu angol használta fel az alkalmat az iroda jelentésének tárgyalásánál, hogy szíve, lelke egész melegével és a szó hatalmával döngje oda a kongresszusnak, hogy azt a gyilkolást, a mely Keleten folyik, tovább tűrni nem lehet.

Oly hatalmas legyen az a szózat, mint a mily hatalmas a Duna, melynek partjairól tovaszáll.

Dörgő, viharos éljenzés hangzott fel erre, a teremben volt örmények szemében pedig a hála könyei csillogtak.

Pichot abbé, a Departement de la Creuse aranyászú lelkésze Párisból jött le a mai napra. Az egyházat képviselte a béke szép munkájában. Ő indítványozta hogy a mikor a kongresszus az államfőket üdvözli, üdvözölje a római pápát is.

Lett erre olyan zaj, olyan szenvedélyes, heves ellentmondás, hogy szinte ellenségekként álltak egymással szemben — a béke barátai.

A francia abbé indítványát a francia szabadelvűek támadták. Vincenné asszony a szabadság eszméjének megsértését látta az indítványban. Pognon asszony hévvel, meggyőződéssel támogatta az ellenindítványt. A kongresszus többsége egyáltalán foglalkozni sem akart a kérdéssel, miután e tekintetben már ezelőtt két évvel is megtörtént a határozathozatal, de végre is, az egybegyűltek óriási lelkesedése mellett határozattá emeltetett, hogy a pápát nem sorozzák az államfők közé, de mint a katolicizmus fejéhez, hozzá ép úgy intézik az üdvözölő levelet és kérelmet, mint a többi felekezetekhez és a — szabadkőművesekhez.

Ugyvédek kongresszusa.

Az ügyvédi-kör díszes új helyiségében tegnap kezdődött meg az ügyvédek kongresszusa, melynek legfőbb témája az ügyvédek nyugdíj és segélyügy kérdése. A tanácskozás előtt megérkezett Erdély Sándor igazságügyminiszter, Plósz államtitkár és Láng min. tanácsos kíséretében. A tanácskozást Hódossy nyitotta meg, szívélyes üdvözléssel. Erdély miniszter a kormány nevében üdvözli a kongresszust és ékeszszólan fejti ki, minő nagy és nemes hivatása van a jogászoknak a magyar jogélet rendszeres fejlesztésében. A tanácskozásokban a kormány Láng által veszen részt, hogy kellőleg foglalkozhassék minden felmerülő eseménnyel. (Eljenzés.) Ezután elnökké Győry Eleket, alelnökké Hlatky Endrét és Rózsa Izsót választották meg. A gyűlés ezután üdvözölő táviratot kül-

dött a kir
kozásait.

A r
védi nyu
lásra Ro
ügyvédi
adása m

An
nyitó ül
a szakos

Össz
kozott a

Az
totta gr
elnökök
kormány
cia ko
Rudolf
Emil a
talános
lésről.
nines tu
van, ho
megfele
földbirt
De ez te
melyek
ban. A
tak hoz

A
lasztott
Andor
met rés
egyeten
vasseur
akadém
Gyula

Az
volt, a
játékot
tartja.
ahogy
tözsdei
állithat

Gr
szóló
nagy t
buzaár
meiben
rontja
puláci
zsákma

A
választ
számve
kongre
Eugen
viselőj
az oro

A
tingai
utóbbi
állott
hogy
egy ki
vállalk
dik, e
toknak
felvirá

D
gyülés
mok
hogy
helyze
S
felszól
igazítj
a pén
árába
kulási
hatás
hangs

dött a királyhoz, aztán megkezdte tanácskozásait.

A napirend első pontjaként az ügyvédi nyugdíj- és segélyügy került tárgyalásra Robitsek József dr., a a budapesti ügyvédi kamara elnökhelyettesének előadása mellett.

Gazdák kongresszusa,

A nemzetközi gazda kongresszus megnyitó ülése után nyomban megkezdődtek a szakosztályok tanácskozásai:

Összesen három szakosztály tanácskozott az akadémia különböző termeiben.

Első szakosztály.

Az első szakosztály elnökökké választotta gróf Szapáry Gyula volt miniszterelnököt, Krems drt., a német császári kormány képviselőjét és Daubrest, a francia kormány képviselőjét. Ezután Mayr Rudolf szólott, utána pedig Levasseur Emil a párisi akadémia tagja beszélt általános érdeklődés közepette a tultermelésről. Szerinte a szó valódi értelmében nincs tultermelés, hanem a dolog annyiban van, hogy a termelő nem tudja a gabonát megfelelő áron értékesíteni. Ez okozza a földbirtok jövedelmezőségének csökkenését. De ez természeti törvények következménye, melyeken változtatni nem áll hatalmunkban. A kérdéshez még néhányan szólottak hozzá.

Második szakosztály.

A második szakosztály elnökökké választotta: magyar részről gróf Festetich Andor volt földművelésügyi minisztert, német részről dr. Schmoller Gusztáv berlini egyetemi tanárt, francia részről dr. Levasseur Emil egyetemi tanárt, a francia akadémia tagját és belga részről Duckert Gyula volt budapesti belga főkonzul.

Az első felszólaló gróf Károlyi Sándor volt, a ki az árhanyatlás okának a tőzsdejátékot, a különböző és határidőüzletet tartja. Nálunk is el kellene tiltani, mint ahogy Berlinben is eltiltották ezt a két tőzsdeüzletet. Másként nem fogjuk helyreállíthatni a gabonaárakat.

Gróf Zselénszky Róbert osztja előtte szóló fölfogását. Ruhland Gusztáv dr. nagy tetszés mellett fejtegette, hogy a buzaárak hanyatlásának a nagy tőke üzemeiben rejlik az oka. Nem a tultermelés rontja a gazdát, hanem a tőzsdek manipulációja, a nagy tőke mértéktelen kiszármányolási vágya.

Harmadik szakosztály.

A harmadik szakosztály elnökökké választotta Rakovszky Istvánt, az állami számvevőszék elnökét, a III. orsz. gazdakongresszus kiküldöttét, dr. gróf Faina Eugenio szenátort, az olasz kormány képviselőjét és Timiriaseff titkos tanácsost, az orosz czári kormány képviselőjét.

Az első szónok Lexis Vilmos dr. göttingi egyetemi tanár volt, a ki utal az utóbbi évek alatt számos árucikkben beállott árhanyatlásra. Ha azt mondják, hogy a bősége a pénzkészleteknek csak egy krónikus válságnak a jele, mert a vállalkozási kedv csökkenéséről tanuskodik, ezzel szemben utal az ipari vállalatoknak újabban tényleg tapasztalt nagy felvirágzására.

Dr. Arendt Ottó porosz tartománygyűlési képviselő szerint az összes államok közös megegyezése kellene ahhoz, hogy a kettős valuta a mezőgazdaság helyzetén is valóban javíthasson.

Sydow János dobberphili földbirtokos felszólalása után Tisza István helyreigazítja Arendtnek azt az állítását, mintha a pénznek csereértéke csak a többi javak árában nyerne kifejezést s utal az áralkulásra befolyással bíró rendes tényező hatására. — Az árhanyatlás kérdésében hangsúlyozza a termelési költségek tény-

leges csökkenésének jelentőségét. Kétségbe vonja egyik előző szónok azon állítását, mintha a kamat magassága fordított arányban állama a pénz értékéhez. Az értékviszonyok terén a nemzetközi megegyezést, ha ugyan lehetséges, örömmel üdvözlölné.

Báró Gudenus nem akar a bimetalizmus mellett állást foglalni, hanem azt ajánlja a felforgó valutanehezégek orvoslására, hogy az ezüstöt nagyobb mennyiségben használják ama kisebb pénzegységek kiverésére, melyekre az aranyat nem lehet használni és melyeket most niekkelből vagy más értéktelen fémből vernek ki.

Gróf Zedtwitz az ezüst remonetizálását kívánja és azt javasolja, hogy a bizonyos értékarány szerint kiverett ezüstmennyiség ne jusson tényleg a forgalomba, hanem helyettesítéssé papírpénzzel, melynek az ezüst mennyiség csak fedezetéül szolgáljon.

Irodalom — Művészet.

* Egy régi tankönyv új köntösben. Ország-szerte, de különösen Debreczen tanügyi köreiben bizonyára nagy örömmel fogadják egy már holtak hitt régi jó tankönyv feltámasztását. Imre Sándornak, a debreczeni kollégium nagy hírű tanárának, majd kolozsvári egyetemi tanárának a Rövid Magyar-Nyelvtana és Magyar Mondattana támadt fel legközelebb Balassa József debreczeni főreáliskolai tanárnak, az újabb magyar nyelvész nemzedék egyik legkiválóbb tagjának a kezétől. Az agg tudós keresve sem találhatott volna megbízhatóbb és gondosabb kezet, — mint a Balassáé, a ki a régi testes munkából vékony kötetet formált, kihagyva belőle nemcsak a mi elavult, a mi a nyelvészet újabb vívmányaival ellenkezésbe jutott, hanem általában minden feleslegest, de azért megtartva a régiek beosztását és külső kereteit. — Ez igazán rövid (122 lp) világos áttekintésű, teljesen modern nyelvtan magában foglalja a hang, szó és mondattan legfőbb szabályait, legalább mindazokat a szabályokat, a melyekre csak szükség lehet a középiskola alsóbb osztályaiban. Különösen ajánlatos polgári s felsőbb leányiskoláknak, sőt talán tanítóképzőintézeteknek, mint a mely intézetektől nem követeli meg a tanterv a módszeres tárgyalású nyelvtani kézi könyvet. Azonban bárki is nagy haszonnal forgathatja, a ki nem vár minden újabb nyelvtanban új rendszert, a ki nem hajhásza az eredetibbnél eredetibb csoportosítást, hanem a régi formákban, megszokott keretekben is elfogadja mindazt, a mit óriási léptekkel fejlődő nyelvtudományunk mint kétségtelen eredményt megállapított és a középiskoláknak is már rendelkezésére bocsáthat. A könyv csinos kiállításban, jó nyomással Lampel Róbertnél jelent meg; ára 80 krajczár.

S z i n h á z .

— A közeledő szezón. Holnap hirdetéseket hordanak szét házról-házra, melyben Komjáthy jelenti, hogy a szezont 26-án „Ezer év”-vel megkezdji. Az előadás — tekintve, hogy a debreczeni színház még mint olyan, a milleniumot nem ünnepelte meg, — diszelőadás lesz a nézőtérnek teljes kivilágításával. A színeszék holnap vasárnapra együtt lesznek s hétfőn kezdődnek a próbák az „Ezer év”-látványos színműből és a „Királyné drago-nyosa” Vencel Leopold operettjéből. Havi bérletek 20-tól eszközöltetnek és az „Ezer év”-előadásra előjegyzések elfogadottnak.

NAPI HIREK.

Kérelem.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése **szeptember hó végével lejár**, hogy a megfelelő összeget beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése megzavarassék, mert ezentul csak azoknak küldjük lapunkat, kik egy bizonyos tetszés szerinti időre **előre fizettek**.

Hátralékos előfizetőinket is kérjük, hogy eddigi hátralékaikat mielőbb rendezni sziveskedjenek, minthogy ellenesetben a lap további küldését f. évi október hó elején beszüntetjük.

Egy napilap előállítására és fentartására olyan óriási költséggel jár, hogy ezen költségek fedezése ezéjjából esakis rendes előfizetőinkkel számolhatunk.

A kiadóhivatal.

— **Személyi hírek.** Kiss Áron tiszántuli ev. ref. püspök Budapestről és Joó István középiskolai felügyelő Debreczenből ma Mező-Turra utaztak, hogy az ottani ev. ref. templom ünnepélyes felavatásán jelen legyenek.

— **A polgármester lthon.** Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester 11 napi távollét után Budapestről tegnap este a gyorsvonattal hazaérkezett s hivatalát ma el is foglalta.

— **Diszebéd.** A debreczeni helyi vasut szárnyvonalának műtanrendőri bejárása után a vasut igazgatósága meghívott vendégeinek tiszteletére fényes ebédet adott a Bika szálloda kistermében. — A diszes, előkelő társaság páratlan jó kedvvel mulatott ott együtt. A harmadik fogásnál megindult a pohárköszöntők árja s kinek mi a szívéen feküdt, ajkára is vette. **Szepessy Antal**, a helyi vasut igazgatósági elnöke mondta az első pohárköszöntőt. Éltette **Dániel Ernő** kereskedelemügyi minisztert s annak jelenlévő képviselőjét **Képeessy Árpád** dr. miniszteri titkárt. **Abraham László** tiszti főügyész a debreczeni helyi vasut részvénytársaság derék és ügybuzgó igazgatóságának működését méltányolta s érte üritette poharát. **Bernáth István** Gränzenstein Béla pénzügy miniszteri államtitkárt köszöntötte fel. Dr. **Képeessy Árpád** lelkes szavakban méltányolta a minden nemes áldozatra kész Debreczen város törekvéseit, örömeinek adott kifejezést nagysága s haladása felett. Éltette Debreczen város hatóságát, közönségét és a város jelenlévő képviselőit. **Bernáth István Boczkó** Sámuel főkapitányt, **Abraham László Bernáth Istvánt** éltette. **Nemes Kalman** a sajtó jelenlévő képviselőit, a négy lapsz-rkesztőt köszöntötte fel. A hírlapírók nemes törekvését méltányoló szavakért dr. **Nagy Zsigmond** mondott köszönetet s poharat a helyi vasut felvirágzásáért üritette. Majd **Koncz Ákos** lapunk felelős szerkesztője emelt poharat a helyi vasut igazgatóságára, mint Debreczen haladásának egyik hatalmas tényezőjére. **Lengyel Imre** hosszabb pohárköszöntőjében méltányolta a helyi vasut ambiciózus üzletvezető igazgatójának, **Laber Mihálynak** érdemeit. Benne a helyi vasut lelkiismeretes, ügybuzgó tisztv selőt bír, a kit — ugymond — az Isten sokáig tartson meg a vállalat tisztviselőinek élén. Dr. **Képeessy Árpád** ezután Debreczen város jelenlévő országgyűlési képviselőjét dr. **Király Ferenczet** éltette. A pohárköszöntőknek nem akart vége-hossza szakadni. A mulatság páratlan jó kedv mellett, kitünő hangulatban folyt s egészen az esteli órákig eltartott,

mely után a társaság egyrésze a nagyerdőre ment.

— **A városi törv. hat. bizottsági tagok figyelmébe.** Ozveg Kornhoffer Józsefné homokkerti szőlőföldjének, — a mester-utcai Dragotta háznak, — a mester-utcai 1331. sorszámú házasteleknek-iskola-óvoda és menház czéljaira megvétele, ugyszintén a dedó-utcai volt iskola teleknek és a nagy mester-utcai volt esordásháznak eladása, a szeptember havi rendes közgyűlés alkalmával fog névszerinti szavazással elhatározatni.

— **Öngyilkos diák.** Egy ifju, a kollegium egyik tanulója dobta el ma reggel magát az életet és rombolta szét egy revolver lövéssel szüleinek beléje helyezett összes szép reményeit. Nagy Sándornak hívják a boldogtalan diákot, aki most végezte az 5 gimnáziumi osztályt s jó tanuló volt, — mégis — megfeszíthetetlen okból, kioltotta fiatal életét. Édesatyjának péterfiak lakásán ma reggel egy 7 m. m. revolverrel golyót röpített szívébe s rögtön szörnyet halt. Az öngyilkosság élénk izgalmat és mély részvétet ébresztett az ifju ösmer őseinek körében.

— **Makó Lajos házassága.** Makó Lajos, a szegedi színház igazgatója városunk szülőtte, f. hó 16-ikán, tartotta eljegyzési ünnepélyét Budapesten *Abraj* Aranka kisasszonnyal, *Abraj* Károly ismert író, H.-m.-vásárhely volt polgármesterének bájos leányával, aki tavaly rövid ideig kedvelt tagja volt a debreczeni szintársulatnak. A menyasszony ezen szép frigyének kötésekor ezuttal visszavonul a szini pályától.

— **A bábaiskola helyisége.** Dr. Kenézy Gyula, a jövő hónapban megnyíló bába képző intézet igazgatója folyamodott a városi tanácshoz, hogy az iskola részére a közközházhoz közel eső tornaegyleti bérház emelete béreltessék ki. E folyamodványt, amelyet a kórházi bizottság is pártol, a jog- és pénzügyi bizottság fogja tárgyalni közelebb.

— **Emberölés gondatlanságból.** Végzetes szerencsétlenségnek lett okozója ismét a löfegyverrel való gondatlan bánás. *Tóth* Ferencz 22—23 éves, dinnyeész Csajkos Géznál, tegnap éjjel éjjel után azzal a jelentéssel ment a rendőrségi központra, hogy a vasúti nagy raktárral szemben lévő fabódében pálinkát áruló *Hochäusel* Ferencz né szül. Weinberger Máriát véletlenségből, egy flobert-puskával agyonlőtte. Az esetet következőkép adta elő, a mit *Rácz* József napszámos és *Simon* Jánosné esontszedő, kik a helyszínen jelen voltak, ma a III. ker. rendőrkapitánynál, *Tóth* Sándor rendőrfogalmazó előtt tett tanuvallomásaikkal is megerősítettek. — *Tóth* Ferencz kiindult a dinnyeföldre s utközben, háromnegyed tíz óra tájban betért pálinkát inni a bódéba. Mig az öreg, 70 év körüli asszony a gyarlóv ilágitás mellett a kért pálinka kiszolgálásával foglalatoskodott, *Tóth* a nála lévő flobert-puskát felemelte, hogy megtöltse. Elővette a töltényt s miközben a fegyverbe illesztette, annak csövét egyenesen az asszonnyra tartotta. *Hochäusel* még rá is szólott: „*Vidd azt a puskát, ne tartsd úgy rám*” és a kezeivel rá ütött a cső végére. *Rácz* József a saját fekhelye körül motozott, melyért éjjelenként 3 krt fizetett s háttal állott a beszélgetőkre. Egyszerre esattanás hallatszott, mire az asszony élesen felsikoltott s támolyogva ment a bódének az országuttra néző kijáratá felé; ott az ajtófelé támaszkodva megállott. — Kezét oldalára szoritva nyögte *Tóth* felé: *Jaj, miért lőttél meg!* *Tóth* eldobta a fegyvert s rémulve sietett áldozatához, kit aztán *Rácz* segélyével az ágyra fektettek. A gondatlan dinnyeész, látva mily szerencsétlenséget okozott vigyázatlansága, szörnyű ijedségében maga ellen akarta fordítani fegyverét, a miben azonban *Rácz* megakadályozta és ahelyett

arra ösztönözte, hogy siessen orvosért. *Tóth* el is szaladt azonnal *Ujházy* Károly III. kerületi orvosért, a ki azonban, mire odaérkezett, már csak a beállott halált konstatálhatta. — A lövés seb a mellkas mellső oldalán a jobb kulcsont alatt hatolt a mellüregbe és a szívet érte. A halált belső elvérzés okozta. Az orvos azonnal beszállította a halottat a közközház halottas kamrájába. *Tóth* Ferencz éjjel után önként jelentkezett a rendőrségnél, ahol le tartóztatták. — Ma délelőtt hallgatta ki őt és a két tanut is *Tóth* Sándor r. fogalmazó s miután a szerencsétlen dinnyeész maga kérte vizsgálati fogságban való tartását mindaddig, míg a vizsgálóbírószabadságra nem helyezi, további felügyelet alatt maradt a rendőrségnél. A véletlen következtében elhunyt asszony 15 frt 50 krnyi pénzét és irományait, minthogy senkije sincs, a hatóság vette gondjái alá. Az ügyet már áttették a vizsgálóbírószághoz.

— **Kitüntetett debreczeni gyáros.** Szép kitüntetés érte *Schmidt* Soma debreczeni zongora készítő. A párisi nemzetközi ipari, művészeti, tápszer és egészségügyi kiállítás nagy oklevéllel, aranyéremmel és egy piros-kék szalagon lógó csillaggal mellidiszszel tüntette ki. Az arany érem egyik oldalán géniusz alakja lebeg, kezében cserkoszorút és palmaágat tartva, mellette ezen felirással: *Au Merite*. A mellidisz fehér zománcos nyolcz águ csillag, amelyen zöld zománcos koszoru környez. A csillag közepén a kiállítás czime és 1896. év szám olvasható. Az oklevelet művészi kivitelű rajz díszíti. A kitüntető jelvények kézbesítést végett ma érkeztek meg a polgármesteri hivatalhoz.

— **Ki akar bába lenni.** A nagyváradi m. kir. bábaképezdén az 1896-7 évi téli tanfolyamra a beiratások 1896. október hó 1—10-ig tartanak. Felvétel végett szükséges okmányok: Honossági s keresztlevél, valamint esketési, erkölcsi s orvosi bizonyítvány. Kelt Nagyváradon, 1896. szept. 15. A nagyváradi m. k. bábaképezde igazgatósága.

— **Államsegély a nőipariskolának.** A kereskedelemügyi magyar királyi miniszter a debreczeni nőipariskolának ötszáz forint segélyt adományozott. A jótékony nőegyesület, mely a nemes hivatást teljesítő intézet kezdeményezője és fenntartója, a városhoz is folyamodott segélyért. Kétségtelen, hogy a város sem fog a kért összeg megadása elől elzárkózni.

— **Rablógyilkosság Kispeszen.** Rémes eset tartotta izgatottságban tegnapelőtt este óta a fővárossal szomszédos Kispeszt lakóit. — A hír vétele után *Dorfner* Antal községi jegyző *Bán* Kálmán kereskedővel és *Csobánczy* Dezső segédjegyzővel nyomban kocsióra ült s kihajtatott a helyszínére, a kispesti temető közelében a *Cséry*-féle szemét-szállító vasúthoz, a hol a sineken feküdt az áldozat. — A halott teljesen ismeretlen volt előttük. Mintegy 30—35 év körüli izr. vallású, közep-termetű, barna bajszu, beretvált széplős arcú egyén lehetett, a ki elegáns kamarn fekete ruhát, kalapot, fekete bőrczipőket és sárga felöltőt viselt. Az első tekintet mindjárt elárulta, hogy az ismeretlen bűnös kezek ölték meg. Széttárt karokkal, hanyatt feke találtak. Nyaka egészen a hátsó nyakcsigolyáig el volt metszve s feje, a melyet mintegy két ujjnyi husdarab tartott össze a test törzsével jobb oldalra esve feküdt a törzs mellett. A koponya bal halántékán egy erős botütés szedernyés folta látszott. A test egyébb részein több sérülés nem volt felfedezhető. A halott valószínűleg *Pál* Ferencz szobafestő, ki a *Domonyi*-féle éjjeli harcznál jelen volt. Lehet, hogy mivel a detektívnek fogta pártját, bosszúból megölték.

— **Kitüntetett debreczeni iparos tanoncok és segédek.** Mint annak idején megemlékeztünk róla, az iparos tanoncok és segédek időleges kiállításában részt vett debreczeni tanoncok és segédek közül többen díjat és jutalmat nyertek. A kiállítás igazgatósága az aranyakból és szakmunkákból álló jutalmakat már

leküldte a debreczeni ipar és kereskedelmi kamarának s egyuttal kísérelé iratában kéri a kamarát, hogy a jutalmak kiosztását lehetőleg ünnepélyes módon eszközölje, hogy annál emlékezetesebbé tegye a kitüntetett tanoncok és segédek előtt a millenniumi kiállításban történt sikeres részvételüket. Miután a jutalmak mellé adott diplomák még nincsenek készen s azok beérkezése deczembernél előbb alig várható, igen helyesen intézkednék a kereskedelmi és iparkamara elnöksége, ha a *jutalmak ünnepélyes kiosztását a karácsonyi ünnepek alatt tartaná meg*. Az ünnepélynek mindenesetre olyannak kell lenni, hogy abba a nyilvánosság érdekelt szakköréi is be legyenek vonva, mintegy nagyobb nyomtatékot szerezvén annak az egész aktusnak.

— **Megszökött kereskedő.** *Louis* Feodor nyiregyházai kereskedő, a nemzetközi gépcsarnok bizományosa, miután több ezer forintot a gépekre csalárdul felvett, más helyekről tekintélyes előlegeket kapott, megszökött. Azt hiszik, hogy Amerika felé vette útját. Körözik.

x **Dr. Kentzler** József városunk ismert gyermekorvos, torok és bélgyógyásza gleichenbergből hazaérkezett, gyakorlatát ismét megkezdte. Betegeket fogad reggel 8—9, délután 3—4 óráig. Lakása nagy-hatvan-utca 1578. sz. a. a Koszorus-féle házban.

Táviratok.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától. —

A kiegyezés.

Budapest, szeptember 19. A magyar kvóta bizottság ma tárgyalta *Falk* Miksa renunciumát a legutóbbi osztrák izenetre. Azt egyhangulag elfogadták. *Horánszky* az iránt interpellált: mi a kormány álláspontja.

A főrendiház ülése.

Budapest, szeptember 19. A főrendiház *Laszkary* ag. ev. felügyelőt párbajért kiadta. Az új bűnvádi eljárást Erdélyi miniszter nagy hatása beszédben ajánlotta. A főrendek a javaslatot en bloc elfogadták. *Zichy* Nándor azért ellenezte, mert csak magyarul tudók lehetnek az esküdt-szék tagjai.

Feloszlatják-e a képviselőházat.

Budapest, szeptember 19. *Bánffy* Dezső ma reggel Bécsből megérkezett. Magán hírek szerint a Házat októberben feloszlatják s november elején lesznek az új választások. Ezt félhivatalos körök is megerősítik. — Más forrás szerint a kormánykörökből az országgyűlés feloszlatásáról szóló hírek nem minden részletben felelnek meg a valóságnak. A kormány valószínűleg a hétfői ülésen előterjeszti az ujoncz jutalékról szóló javaslatot, melyet letárgyalni óhajt. A képviselőház előtt ezen kívül még több más bizottságilag elintézett jelentés és javaslat várja a tárgyalást. Ha ezeket, valamint a Vaskapu megnyitása miatti szünetet tekintjük, a képviselőház feloszlatása nem történhetik meg oly gyorsan, mint a külügyminiszter félhivatalosa alapján mindenfelé írják és hirelik.

Ügyvédek kongresszusa.

Budapest, szeptember 19. Az ügyvédek gyűlésén *Márk* Endre élénk tetszés mellett beszélt az ügyvédek orsz. nyugdíj kérdésére vonatkozólag.

A béke-kongresszus.

Budapest, szeptember 19. A béke-kongresszus a nemzetközi béke-kodex 19 pontjához elfogadták még azt a javaslatot, hogy lépéseket tesznek a hatalmaknál, hogy az 1884. berlini konferencia határozatait ne hagyják figyelmen kívül.

Törvényszék. Merénylet egy ügyvéd ellen.

Debreczen, szeptember 18.

Pródán Pap József bűnügyének tegnap tartott végtárgyalásán azon érdekes eset fordult elő, hogy a közbád képviselője elejtette az ellene emelt gyilkossági kísérlet vádját s szándékos emberölés kísérlete miatt kért súlyos büntetést reá.

Ezzel a védelem kezéből egy fegyvert vett ki a királyi ügyész, de másfelől meg is könnyítette álláspontját.

A bíróság Pródánt három évi fegyházzal büntette.

A délután megtartott vád- és véd-beszédekéről, a melyeket nagy közönség hallgatott, tudósítónk a következőket jelenti:

A vádbeszéd.

Elnök az ülést délután három óra előtt nyitotta meg s felhívta Dr. Simonffy Béla kir. ügyészt, mint a vád képviselőjét, hogy vadindítványát terjessze elő.

Dr. Simonffy Béla előrebocsátásával annak, hogy a mai napon megtartott bizonyítási eljárás nem volt képes kellő bizonyítékot szolgáltatni arra nézve, hogy Pródán Papp József a dr. Demkó Ágoston meglövését, már a merényletet megelőzőleg nyugodt lélekkel elhatározta és különösen azt, hogy annak véghezvitelét előre megfontolva, teljesen nyugodt lelkiállapotban hajtotta végre, arra érzi magát indíttatva, hogy a büntető-törvénykönyv 278. §-án alapuló gyilkosság kísérletének vádját elejtse s helyette a btkv. 279. §-ába ütköző s a 63. §- szerint minősülő szándékos emberölés büntetettének kísérlete miatt emel vádat és kéri Pródán Papp Józsefet, különös tekintettel arra, hogy egy köztekintélynek örvendő ügyvédet, minden kibívás nélkül, saját házában lelőni akart, a lehető legszigorubbán megbüntetni.

A tényállás nyilvánvaló. Vádolt tettenek oka az egyezkedésen alapult. Az eladást később megbánta, talán mert jobban is el tudta volna adni földjét, vagy mert megrövidülve érezte magát. Kísérleteket tett az egyezés felbontására. Mikor pedig az árvaszék — kiskorukról lévén szó — a szerződést jóváhagyta, Pródán másként akarta kihasíttani a birtokot, mint amilyen alakban eladta. A vevő ügyvédje helyesen és ügyvédi kötelességének megfelelően, a kiskoruk érdekében a pénz letiltásu iránt tett indítványt. Vádolt cselekményének az volt a rugója, hogy a pénzt nem kapta meg. Pedig ennek is ő maga volt az oka. Azután bepálinkázott, hazament és felvette azt a rokkját, amelyikben töltött revolvvert hordott. Így ment el az ügyvédhez. Ott henczegett s mikor ezért kilökték, lött, aminek előre be nem látható következményét igazolja az a próba lövés is, amelyet ma tettek a törvényszék épületében.

Az előre megfontoltság igazolva van. Hiszen a revolvvert mindig magával hordozta vádolt s azzal a szándékkal ment Demkóhoz, hogy ráijeszt. Meg akarta mutatni, hogy ő neki is van hatalma s ott oly módon viselkedett, hogy méltán kihívta a kidobást. Arra, amit cselekedett, semmi lélektanilag elfogadható indoka nem volt. Kéri vádolt súlyos megbüntetését.

A védő beszéd.

Dr. Kardos Sámuel mindenek előtt hála- és köszönetét fejezi ki a közbádlónak loyálisáért, hogy a legsúlyosabb beszámításra eső gyilkosság büntetének kísérlete miatt a vádat elejtette. Majd áttér ama nehézségek ecsetelésére, melyekre jelen bűnperben, melyben sértett és panaszosként egyáltalában nagy becsült kartárs is szerepel, várakoznak. Készséggel ösmeri el, hogy dr. Demkó Ágoston ez ügyben teljes jóhiszeműséggel járt el s tekintve, hogy a kérdéses adásvételi ügyletnél kiskoruk voltak érdekelve, csak dicsérni tudja azon buzgóságot, a

mellyel az eladást megbánó vádoltal szemben a kiskoruk érdekét védelmezte. Addig — ugymond — míg csupán arról volt szó, hogy a kiskoruk kárt ne szenvedjenek, dr. Demkó Ágoston passiv reszisztenciája, melylyel az ügylet felbontását megakadályozta, helyén volt.

De mihelyt dr. Demkó Ágoston a passivitás teréről az aktivitás terére át csapott, daczára az árvaszék ellenkező utasításának, hogy a vétel árból fennmaradó részt vádolt szabályszerű nyugtájára fizesse ki, ezt a vételárat, mely a bírósági előjárásnál volt elhelyezve, minden bírói intervenczió és meghatalmazás nélkül rövid uton betiltotta és ezáltal, sőt vádoltal szemben még azzal is fenyegetőzött, hogy új pert akaszt a nyakába, szóval vádoltat abba a helyzetbe hozta, hogy neki se földje, se pénze nem maradt, hatáskörét túllépte s önmaga idézte elő azt az elkeseredést, mely vádolt lelkében lassanként felgyűlve szülte merényletet.

A mi magának a merényletnek büntetőjogi minősítését illeti, a védelem álláspontja szerint nem a 279., de a 281-ik §-ba ütközik. Mert az kétségtelen, hogy vádoltnál az ölési szándék annak erős felindulásában keletkezett és hogy az ekként keletkezett szándék által rögtön végre is hajtott. A mi pedig a büntetés mértékének megállapítását illeti, szemben a kir. ügyész által felhozott terhelő körülményekkel rá utal ama számos enyhítő körülményekre, melyek ugyszólván kihívják a bíróság kegyelmesebb ítéletét. Védenczéről nemcsak az a negatív körülmény igazolható be, hogy eddigelé büntetlen előéletű, hanem a mai napon kihallgatott tanuk egybehangzó vallomással megállapítható az a pozitív tény is, hogy védencze józan életű, tisztas magaviseletű, rendes ember. Fontos enyhítő körülmény az elkövetett merénylet rögtön megbánása, önkéntes jelentkezés és a nyílt, őszinte beismerés; de különös nyilat arra fektet a védelem, hogy vádoltnak a tettet megelőző erős felindulását épen az a jogtalan és erőszakos fellépése okozta dr. Demkó Ágostonnak, hogy ő, ki nála kihallgatást kért, nélkül, hogy kihallgatta volna, kintasította, torok ragadta és kidobta.

Mindezek után kérte védenczének a büntető törvénykönyv 281. §-ba ütköző a 63. és 92. § alkalmazása mellett enyhe elítélését.

A kir. ügyész replikája.

A védő beszédével Simonffy Béla kir. ügyész hosszabban foglalkozott. S igazi verével szedte bonczkés alá a védő egyes argumentumait. A replika még erősebb és lesújtóbb volt Pródánra nézve, mint az előbb elhangzott vádbeszéd.

A védő azon állítására vonatkozólag, hogy Demkó jogszerűtlenül viselkedett Pródánnal szemben, azt válaszolta a közbád, hogy ez az izlés dolga. Az ő izlése nem találja jogtalanak Demkó fellépését a Pródán kihívó magaviseletére. Saját praxisából idéz esetet, midőn hasonló magaviseletre hasonló módon válaszolt. S ez megtörténhetett már a védővel is. Demkó saját háza, irodája jogát, tekintélyét védelmezte vádolt impertinenciájával szemben. Ha súlyos bántalmazás volt védő szerint egy részeg sértegetővel szemben az hogy, kivézetik, akkor minden más súlyos bántalmazást töröljenek ki a szótárból és a büntetőtörvénykönyvből.

Pródán nem beszélhet jogtalanagságról. Hiszen ő követett el maliciát, akkor, a midőn más földet akart kihasítani, mint a mit eladott.

Rámutat közbád arra is, hogy mikor az ügyvéd azt kérdezte a vádoltól: ebédelt-e már? az dicsekedett, hogy nem csak ebédelt, hanem pálinkát is ittam. A mivel mintegy előre mentséget keresett magaviseletéhez.

Enyhítő körülményül elismeri vádolt büntetlen előéletét, az italt és a felindulását; de súlyosbító körülményül számítandó

be: a pénzvágó és hogy egy intelligens embert a saját házában támadott meg.

Dr. Kardos Samu duplikája.

főként azt ezáfolja, hogy védencze rossz hiezeműen, ravaszul járt volna el.

Dr. Demkó Ágost sérült a védő azon állítására reflektál, hogy ő aktiv is befolyt volna erre az ügyre:

Vádoltnak nem volt semmi mondani valója.

Mire a törvényszék ítélet hozatalra vissza vonult.

Az ítélet.

Igyártó Sándor elnök félórai tanácskozás után a következő ítéletet hirdette ki: Pródán Papp József a dr. Demkó Ágoston sérelmére elkövetett s a büntető törvénykönyv 279. §-ába ütköző, annak 63. §-a szerint minősülő szándékos emberölés büntetettének kísérletében bűnsnek kimondatik s ezért teljes mellőzésével a kir. ügyész által felhozott körülményeknek a 66 §. alapján, három évi fegyházra ítéltetik, ebből is az eddigi vizsgálati fogsága által négy hónap kitöltöttnek vétetik.

A kihirdetett ítélet ellen a védelem ugy a minősítés, mint a büntetés kiszabása tekintetében felebbezést jelentett be. A kir. ügyész a büntetés súlyosbításáért apellált. Sértett fél dr. Demkó Ágoston, a ki vádolt ellen kártérítést nem is számított fel, az ítéletben megnyugodott.

Közönség köre.*)

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Kérem alábbi soraimnak b. lapjában helyt engedni méltóztassék.

Legutóbbi ünnepünk alkalmával a legnagyobb megbotránkozást keltette, hogy a pásti-közben levő izr. orthodox templomban, az a ki a közrend fontartására lenne hivatva, legnagyobb mértékben utját vágja annak, hogy az ember képes legyen ájtatosságának kifejezést adni, mivel olyan inzultusban részesíti a híveket, hogy azok, ha csak ember fölötti türelemmel nem rendelkeznek, igyekeznek a templomnak még a táját is kerülni.

S ezen „ur“ egy Borgida névre hallgató templomszolga, vagy nem tudom, miféle hivatalt viselő egyén, ki oly goromba szavakat használt többekkel szemben, mik egyenesen a szesz italok mértékentuli használatának, vagy a tiszta ész hiányának lehetnek kifejezői. De akármelyik eset álljon is, a hitközség előjáróinak kötelességük, hogy oly egyénről gondoskodjanak, ki emberi módon és becsületesen képes kötelezettségének eleget tenni.

Szerény szavaimat a hitközség tisztelt tagjainak figyelmébe ajánlva, maradtam a tekintetes Szerkesztő Urnak legalázatosabb szolgálója; Debreczen 1896. szept. 18.

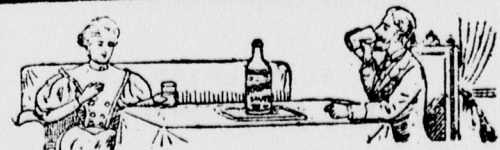
U. S.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

Kiadó és laptulajdonos:

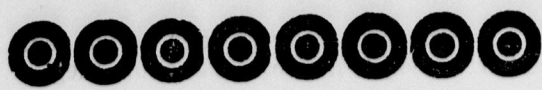
„Csokonai“ nyomda és kiadó részvénytársaság.
Felelős szerkesztő: Koncz Akos.

Nyílttér.

Krondorfi savanyúvíz.
Stefánia trónörökösne forrás,
kitűnő gyógyvíz,
kedvelt asztali víz.

Főraktár: Csanak Józsefnél. Kapható még: Gerébly F., Ríckl Z., Szabó Zs., Felegyházy J. és Szép J. uraknál. 782-12-10

Megérkeztek a legszebb ujdonságok, u. m. Szalonszőnyegek,

(legjobb minőség) 16 forintól—200 forintig és feljebb.

Ebédli és gyermekszoba szőnyegek
4 forinttól 40 forintig.

Futószőnyegek

méterenként 30 krajczártól, 5 forintig.

Viasszos parquet,
valódi Linoleum és amerikai
butor-vászon.

Nagy raktár

KARDOS LÁSZLÓ,

Kossuth-utcai üzletében.

833-0-1

Ritka alkalom!

BAUM MIKSA

üzletek felosztása miatt
az összes raktár

minden elfogadható áron

ugy kicsinyben, mint nagyban

eladatik.

438-3-3

Ritka alkalom!

Leonhardi-féle tenták

A legjobbak

Osakis valódi a feltalálótól

LEONHARDI ÁGOST, Bodenbach a. d. Elbe

ezen véd-
csász. kir. osztr.
36089. szám.

jegygyel
magy. kir. szab.
48274. szám

Író-tenták:

Anthracen-tenta kék-fekete } Legjobb folyó tinta a könyv-
Legf. könyvtenta kék-fekete } vezetéshez; határtalan tar-
Alizarin-tenta, zöld-kék-fek. } tósság okmányok számára.
Gallus tonta } korom } Szabadalmazott eljárásom
Világposta-tenta } fekete. } szerint készítve.

Másoló-tenták:

Anthracen-másoló } Kitűnően másolódnak: egyszer-
Alizarin író és másoló } mind könyvelésre is ajánlatosak.
Ezere violette noire communicative } Egyetlen tenták keresek
Violette kottás-másoló } levelezésre, melyekről
Fekete világposta másoló } hónapok mulva tiszta
Non plus ultra másoló 4-6 másolatot ad. Fontos bankoknak, } másolatok készíthetők.
biztosítónálakat és tengerentúli levelezésre. }
Szines-tenták, autografis-tenták, hektograph-
tenták, folyékony-tus mérnöknek és rajzolónak
tenta-porok és kivonatok, bélyegző-festék,
másoló-festék, legszebb írógép-festékek; fehérnemű
jegyzés festék, folyékony enyv és gummy,
hályenyv, fényenyv, Eau de Labarrapus tenta-
foltok eltávolítására papírról és fehérneműről.
Pecsétyriaszok bank-viasz ff. stb. A bel- és kül-
földi legtöbb írószerszerekben kaphatók.

Hosszapályi uradalom

termését a Hazai általános biztosító
részvénytársaságnál biztosítottam jég-
kár ellen és a folyó évi augusztus 7-iki
jégeső termésem tulnyomó részét tönkre
tette.

Ez alkalmából a Hazai általános
biztosító részvénytársaság tetemes
káromat oly előzékeny módon állapi-
totta meg és kezeimhez már ki is
fizette, hogy készíttve érzem magamat
ezen eljárásért köszönetet mondani é.
a Hazai általános biztosító részvény-
társaságot a gazdaközönség figyelmébe
melegen ajánlani.

Budapest, 1896. szeptember 12-én.

Brüll Ármin,

röldbirtokos.
Brüll Henrik és fia
beltagja.

Valamennyi könyvkereskedők által meg-
rendelhető a díjjal kitüntetett s 28. kiadásban
megjelent dr. Müller tanár által írott füzet a

savart ideg- és sexualis
bajokról.

Postán küldetik szét 60 kr. (bélyegeken is) elő-
leges beküldése ellenében.

Eduard Bendt, Braunschweig.

775-50-5

Czepléd-Kossuth-u. 2155-ik számú

ház utáni 1/2 nyilas ondódi föld azonnal kiadó.

802-0-2

661. sz.

1896.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak 10331/1896.
P. sz. végzése folytán közhírré tétetik, misze-
rint C. Goldmann et Comp. cég részére Buzágh
János debreczeni lakostól 123 frt 55 kr.
tőke, ennek 1896. évi február hó 29. napjá-
tól számítandó 6% kamatai és eddig össze-
sen 37 frt 86 kr. perkoltség erejéig 1896.
évi április hó 23-án bíróilag lefoglalt és
1386 frt 50 kr-ra becsült bolti áruk és üzleti
felszerelvényekből álló ingóságok 1896. évi
szeptember hó 22 én délelőtti 9 óraker
kezdetét veendő és Fő-utczán 1822. sz. a.
megtartandó nyilvános bírói árverésen, a leg-
többet ígérőnek azonnali készpénzfizetés
mellett, szükség esetén becsáron alól is el
fognak adatni.

Debreczen, 1896. évi szeptember hó 9-én.

Török Péter,
bírói kiküldött.

829-1-1

KLYTHIA- a bőr ápolására. az arc szín finomítá- sára és szépítésére ZSIRPOR

Legelegánsabb tolette-, bálí és salonpor, fehér, rózsaszín vagy sárga.
Vegyészileg megvizsgálva és jónak találva

Dr. POHL J. J. cs. kir. tanár által Bécsben.

Elismerő nyilatkozatok a legjobb körökből vannak minden dobozhoz csatolva.

1 doboz ára 1 frt 20 kr.

Szétküldés utánvétel-
lel vagy az összeg
előleges beküldése
ellen.

Taussig Gottlieb
os. és kir. udvari tolette-szappanok és illatszerek gyára Bécs.

Főraktár: BÉCS, I., Wollzeile Nr. 3.

Kapható Debreczenben Baum Miksánál és a legtöbb
illat- és gyógyfűszer-üzletekben és gyógyszerárakban.

Meghívás

a Debreczeni Termény- és Áruraktár részvénytársaság

1896. szeptember hó 20-án d. e. 10 óraker

a városháza nagytanácstermében megtartandó

évi rendes közgyűlésére.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. A lefolyt 1895/96. üzleti év zárszámadásai, a mérleg helybenhagyása és a felmentvény megadása.
3. A nyeresemény felosztása, az osztalék megállapítása.
4. Sorrend szerint kilépő egy igazgatósági tag helyének választás utjání betöltése.

Debreczen, 1896. szeptember 1-én.

Az igazgatóság.

Figyel: A közgyűlésen résztvenni szándékozó részvényes köteles — az alapszabály 24-ik cikkke alap-
ján — részvényeit a közgyűlés előtt legalább egy nappal a társaság pénztáránál, vagy a „Debreczeni ipar és
kereskedelmi banknál” — térítvény és igazoló jegy kiszolgáltatása ellenében — letenni. 811-3-3

A kir. gazdasági tanintézetnél
Rózsa- és Hópehely-
burgonya
kapható métermázsanként
2 forintért.

Minták a városban levő
igazgatóságnál megtekint-
hetők, hol a megrendelés is
eszközölhető.

825-5-2

Szőnyegek,
csipke- és szövet-
függönyök,
ágy- és asztalterítők,
butorszövetek, viaszos vásznak
nagy választékban kaphatók

Szabó Lajos fiai
cégnél, Debreczen, Rózsater.

804-0-7

Feltűnő szenzációt

keltett meglepő hatásáról a
med. Rix féle eredeti

Pompadour-pasta.

Bámulatra méltó biztos hatással
van a felrepedezett, durva és össze-
karmolt bőrre, viszketegség és ve-
resség ellen; a bőr ríktó fehé-
rszint és példás tisztaságot nyer,
a bőr bársónylágyságu és úde-
szint kap. Mindazon hölgyek és urak, kik naponta
Pompadour-pasztát használnak, feltűnést keltenek szép
arczbőrükkel. Széplő, májfoltok, pórsenések, szóval a
bőr mindennemű tisztálanságát 14 nap alatt iótállás
mellett eltávolítja és ha ez nem következnék be, a
pénz visszaszolgáltatik. Győződjünk meg felőle és
használjunk.

Rendszeresített bőrápolás nem vall hiu-
ságra, ezt megköveteli a körülmény.

Egy tégely ára 1 frt 50 kr.; a Pompadour-
tejet lehet arczpornak is használni, szorosan fekszik,
világhírű 1 frt 50 kr. Pompadour-szappan durva kezek
ellen 1 carton (3 darab) 90 kr. Pompadour-arczpor
1 frt 25 kr. Központi raktár a Rix féle preparátumok
nak Wilhelmine Rix Wittwe Söhne, Bécs, II.
Praterstrasse 16, I. Stock, Rix-Hof és a gyógyszer-
tárakban.

CACAO-VERO

olajmentes, könnyen oldódó
Cacao, legfinomabb fajta.

Csokoládék

elismert legkitűnőbb minőségek

HARTWIG és VOGEL
Bodenbach

Kapható a legfinomabb cukrárszdában,
fűszer-, csemege- és gyógyfű-kereskedé-
sekben.

773 78-78

Tömeges bevásárlás folytán

feltűnő olcsón

ajánlja
a legjobb minőségű

ZSEBÓRÁKAT

1 évi jótállással,

szebbnél szebb ékszerujdonságokat

LÖFKOVITS ARTHUR

órák és ékszerész DEBRECZEN, Főpiacz.

1 nikl férfi remontoir óra	5 frt	1 divatos arany női mellű	6 frt — kr.
1 aczél " " "	6 " "	1 " " férfi " "	4 " — " "
1 ezüst " " "	6 " "	1 valódi gyémánt gyűrű	6 " — " "
1 tula " " "	10 " "	1 tömör arany gyűrű	3 " — " "
1 arany női remontoir óra	12 " "	1 valódi ezüst láncz	1 " 20 " "
1 " férfi " " "	22 " "	1 pár arany női függő	2 " 50 " "
1 ezüst női " " "	7 " "	1 " " gyermek " "	1 " 10 " "
1 aczél " " "	6 " "	1 pár valódi gyémánt	8 " — " "
13 próbás ezüst gyertyatartó	24 " "	14 kar. arany karék	9 " — " "
13 p. ezüst gyermekevő eszköz	4 " "	Divatos ezüst b. oche	1 " — " "
13 próbás ezüst czukortartó	28 " "	és feljebb.	

Ékszergyártás, tőri zománcozás, óra javítás, vésnöki munkák.

Első magyar orvosilag elősmert mű mell-fűző gyár.

A női szépség

kecsességét és eleganciáját nagyban emeli a
jó fűző, különösen, ha oly kitűnő hiru cég-
től való, mint

GOLDSTEIN KAROLINA

DEBRECZEN,

Főtér, Huber-ház, a megyeháza mellett,

a hol dus választékban kapható

Bécsi, párisi, gummi és sport,

ugysz tén **dajka-fűző, alkalmi fűző**
gummi-részekkel, valamint nyári és
hasfűző, vállfűző (geradehalter).

Mindezen fűzők mérték utn 6 óra alatt készítettnek.

786-5-9

Folyton nagy készlet, nagy választék 40 krtól feljebb.

Törleszt. kölcsön
földbirtokokra.

Kölcsön a valódi becsérték 3/4 részéig 20-50 évi közti időre **kész-
pénzben.** Birtokos felmondhat bármikor, pénzintézet nem mondhat fel.
Csekély kamattal tőke is törlesztetik. Lebonyolítás **legrövidebb** idő alatt.

— Convertálás bélyeg- és illetékmentes. —

Semmi előleges költség.

Minden felvilágosítás **díjtan.** Beküldendő csakis: telekkönyvi kivonat és
kataszteri birtokny másolat.

INGATLAN- és JELZÁLOG-FORGALMI-INTÉZET,
Budapest, VI., Váci-körut 39.

Legnagyobb Ingatlan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet a monarchiában, egyedüli, mely hatóságok és
a legtekintélyesebb földbirtokosoktól ohmanyszerűleg ajánlva van. 813-3 3

Képvisező kerestetik!

Képvisező kerestetik!

Vidéki megrendelések 6 óra alatt készítettnek.
Képes árjegyzék ingyen.

Hirdetés.

(A Kossuth-utcai vasutvonal megnyitása.)

Van szerencsénk a n. é. közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a Kossuth-utcai vasutvonal **folyó hó 19-én adatik át a forgalomnak**; szállítási díj egyszeri menetre 6 kr. átszállási díj a helyi vasut bármely vonalára 10 kr. A vonatok a város-házától reggeli 6 órától 15 percenként közlekednek és a n. é. közönség kívánatára a vonal bármely pontján megállanak.

Debreczen, 1896. szept. 18-án.

Az igazgatóság.

Valódi asztali bor.

Saját termésű tisztán kezelt boraimnak elárusítását megkezdtem, s azt a n. é. közönségnek forgalomba bocsátom, mely folyton kapható lesz üzlethelyiségemben.

1 literes üvegben 30 krajczár
1/2 „ „ **15 „**

Ezen árakba az üveg bele nem értendő.
Tisztelettel

Kovács Mihály,

fűszerkereskedő,

Kispiac, Tisza-palota.

832-3-1

Ujdonságok

az őszi és téli idényre

Divatos női ruhaszövetekben,

Színes selymekben,

Legujabb diszekben,

mosó velezekben,

Téli nagykendőkben,

nagy választékban érkeztek raktárra.

Szabó Lajos fiai,

Debreczen, Rózsater.

840-0-7

Árverési hirdetés.

Jónás Albert kereskedő nyiregyházi lakos megkeresésére 105. méter-mázsza id-i repce, a magyar állam vasutak debreczeni nagy pálya udvarán lévő áru leadási raktáránál **1896 évi Szeptember hó 21-én d. e. 10 órakor** megtartandó nyilvános árverésen közbejöttemmel el fog adatni.

Vevő köteles a vételárat azonnal készpénzzel kifizetni és az árut azonnal átvenni.

Kelt Debreczen, 1896. Szept. 17-én

Paksy Imre.

kir. közjegyző.

RONCEGNO

legerősebb természetes **arzenikus és vas-tartalmu** ásványvíz

a legelső orvosi tekintélyek által ajánlva és használandó orvosi utasítás szerint:

Anémia, halványulás, bőr-, ideg- és női bajoknál, mocsárláz stb.

Az ivó-kúra egész éven át használható.

Raktárak minden ásványvízkereskedésben és gyógyszerárban. 791-20-3

Őn nem is sejtí,

hogy mily jótékony és szépítő hatással van a bőrre, ha naponta a

Bergmann-féle liliumtej-szappannal

Bergmann és Tsától Dresda és Tetschen a/E.

(Védjegy: Két bányász.)

mosdik. Ez a legjobb szappan a gyengéd és rózsá-fehér arczbőrre, ugyancsak legjobb szer minden bőrtisztálanság elhárítására. Darabja 40 kr.

Kapható: Rothschnek V. gyógyszerárban, Faller Gyula és Csanak József üzletében.

779-30-2

legfinomabb valódi

Gyapjuszövetek

Esolnai / *brassói* / *brünni* / *angol* / *és* / *francia*

gyártmányok **rendkívül**

Nagy-Károlyi üzletünk

felosztása miatt

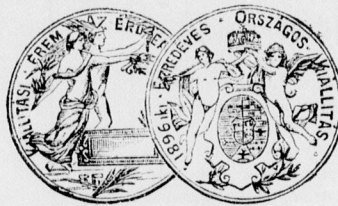
olcsó

árakon

kicsinyben is kaphatók Debreczenben

Biedermann E. és Fia

posztóáru-házában.

CSOKONAI

nyomda- és kiadó-részvénytársaság
Debreczenben.

AZ 1896. ÉVI

EZREDÉVES ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS

É R M E I

az itt jelzett mintákban készletben vannak és mindennemű nyomtatványokra alkalmazhatók.

